

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN MOLDOVA

CATEDRA „TEORIE ȘI POLITICI ECONOMICE”

PROGRAMA ANALITICĂ

la disciplina „***ECONOMIA INFORMAȚIONALĂ***”

(Ciclul II, Masterat)

Autori:

Șișcan Nadejda, dr.hab., prof.univ.

Coșeleva Natalia, dr., conf.univ.

Chișinău – 2011

Conținutul cursului

| <i>Denumirea temelor</i> | <i>Prelegeri</i> | <i>Seminare</i> |
|---|------------------|-----------------|
| 1. Obiectul de studiu și metodologia economiei informaționale. Economia informațională ca etapă contemporană a societății postindustriale | 3 | 2 |
| 2. Economia informațională: caracteristici generale, structura și contradicții | 3 | 2 |
| 3. Informația și cunoașterea – surse generale ale dezvoltării economiei informaționale. Piața informațională | 2 | 1 |
| 4. Proprietatea intelectuală – fundament al economiei informaționale | 2 | 1 |
| 5. Capitalul intelectual și social – forme prioritare în economia informațională | 2 | 1 |
| 6. Economie de rețea. Caracteristica și structura generală a comerțului electronic | 2 | 1 |
| 7. Influența noilor tehnologii informaționale și de comunicare asupra comportamentului economic al individului și firmei. | 2 | 1 |
| 8. Rolul statului în formarea economiei informaționale. E-legea și E-guvernarea | 2 | 1 |
| 9. Modificarea politicii economice a statului în condițiile economiei informaționale | 2 | 1 |
| 10. Formarea economiei informaționale și modalitățile de evaluare a nivelului ei în țările dezvoltate | 2 | 1 |
| 11. Economia informațională în R.Moldova: principiile formării și direcțiile strategice de dezvoltare | 4 | 2 |
| TOTAL | 26 | 14 |

Tema 1. Obiectul de studiu și metodologia economiei informaționale. Economia informațională ca etapa contemporană a societății postindustriale (3 ore)

Evoluția obiectului de studiu și metodologiei teoriei economice. Necesitatea și posibilitatea formării teoriei economice a societății contemporane. Criteriile formării economiei informaționale. Noțiuni de economie informațională în sens larg și în sens restrâns.

Abordări teoretice privind manifestările și etapele constituirii societății contemporane. Teoria sistemului industrial al lui J.K.Galbraith. Societatea postindustrială a lui D.Bell. Teoriile societății informaționale ale lui I.Masuda și M. Castells. Al treilea val al lui A.Toffler. Societatea posteconomică a lui V.Inozemțev. Conceptul societății individualizate ale lui Z.Bauman.

Tangența economiei informaționale și noii economii. Trăsăturile comune și deosebiri dintre economia informațională (nouă economie) și economia industrială (economie de piața clasică).

Metodologia economiei informaționale. Metode tradiționale și metode noi. Metoda evolutivă, abordarea sociometrică. Metoda plurilineară și interdisciplinară. Abordarea sinergetică. Analiza de rețea și particularitățile ei.

Tema 2. Economia informațională: caracteristici generale, structură și contradicții (3 ore)

Economia informațională ca sistem. Componentele economiei informaționale. Agenții economici și funcțiile lor. Instituțiile generale ale societății informaționale. Tehnologiile informaționale și de comunicare ca suport de bază al economiei informaționale. Internetul – forța motrică a societății. Aplicațiile tehnologiilor informaționale și de comunicare în contextul economiei informaționale. Potențialul științifico-inovațional al economiei.

Trăsăturile generale ale economiei informaționale. Schimbările cantitative în activitatea economică. Particularitățile resurselor economice. Produsul informațional și modificarea caracterului utilității bunurilor.

Schimbul informațional. Piața informațională ca sfera de formare a economiei informaționale. Virtualizarea activității economice.

Sursa informațională a proprietății și puterii. Meritocrația și Netocrația.

Schimbările în domeniul muncii și ocupării populației.

Legile și legitățile economiei informaționale. Dimensiunile economiei informaționale.

Efectele social-economice și contradicțiile economiei informaționale.

Tema 3. Informația și cunoașterea – surse generale ale dezvoltării economiei informaționale. Piața informațională (2 ore)

Abordări teoretice privind esența informației. Tipurile de informație. Informația economică, funcțiile și atributele ei. Informația ca bun economic: trăsături esențiale. Resurse informaționale. Producerea informației. Consumul informației. Uzura morală a informației. Multiplicatorul informațional. Informația ca bun public. Drepturile proprietății asupra bunurilor informaționale.

Informația și cunoașterea: laturi comune și deosebiri.

Piața informațională. Cererea și oferta informației. Echilibrul pieței informaționale. Modelul informației lui I. Stigler. Prețul informației și noțiunea „mărimea optimală de căutare”.

Asimetria informației. Piețele cu informație asimetrică. Modelul pieței „lămâilor”.

Aspectul informațional al piețelor contemporane. Funcția informațională a prețului: abordarea clasică, neoclasică și instituțională.

Tema 4. Proprietatea intelectuală – fundament al economiei informaționale (2 ore)

Esența și trăsăturile proprietății intelectuale. Concepte teoretice privind natura, manifestările și structura proprietății intelectuale. Specificul drepturilor de proprietate intelectuală. Proprietatea intelectuală și produsul intelectual. Metode de evaluare a obiectelor proprietății intelectuale.

Proprietatea intelectuală și puterea în economia informațională: modificările priorităților. Riscurile și securitatea proprietății intelectuale.

Formarea și utilizarea proprietății intelectuale în R. Moldova. Problemele legate de formarea și protejarea proprietății intelectuale în R. Moldova, mecanismul de soluționare.

Necesitatea stimulării activității inovaționale. Dezvoltarea sistemului de asigurare a riscurilor inovaționale. Dezvoltarea sistemului de investiții „venciuri”.

Tema 5. Capitalul intelectual și social – forme prioritare de capital în economia informațională (2 ore)

Evoluția teoriilor capitalului. Abordări teoretice ale capitalului uman. Tangența capitalului uman și capitalului intelectual. Capitalul intelectual și proprietatea intelectuală. Componentele capitalului intelectual și metodele de apreciere ale lor la nivelul firmei. Particularitățile utilizării capitalului uman. Renta ca venitul principal al activității intelectuale.

Potențialul intelectual național și competitivitatea națională. Indicele potențialului uman.

Capitalul social și particularitățile lui. Efectele social-economice ale folosirii capitalului social. Capitalul social și societatea civilă.

Problemele formării și utilizării capitalului intelectual și social în R. Moldova.

Tema 6. Economia de rețea. Caracteristica și structura generală a comerțului electronic (2 ore)

Formarea structurii de rețea. Economia de rețea și particularitățile ei. Caracterul legăturilor și mecanismul de coordonare în rețea.

Fundamentul tehnic și tehnologic al formării economiei de rețea. Internetul – rețeaua rețelei. Intranet.

Bunurile de rețea: caracteristicile de bază. Particularitățile producerii, distribuirii, schimbului și consumului bunurilor de rețea. Externalitățile, costurile de producție, costurile de tranzacție, efectele de scară în economia de rețea. Schimbările modelului de piață în rețea. Drepturile de proprietate și concurența în rețea. Tipurile și formele organizațiilor de rețea.

Mediul electronic și segmentele lui. Modalitățile de conectare dintre stat, business și consumatori.

Aplicațiile electronice. Comerțul electronic. Deosebiriile tranzacțiilor pe diferite segmente ale comerțului electronic. Modelele de comerț electronic. Magazinul virtual. Principalele instrumente ale comerțului electronic. Sistemul electronic de plăți. Avantajele și dezavantajele e-comerțului comparativ cu comerțul clasic.

Dezvoltarea e-comerțului în R. Moldova. Volumul comerțului global și național.

Securitatea în rețea. Categoriile de atacuri asupra rețelelor: atacuri pasive și active. Modalități de protecție.

Tema 7. Influența noilor tehnologii informaționale și de comunicare asupra comportamentului economic al individului și firmei (2 ore)

Factorul uman în economia informațională. Modelul omului creativ și modelul omului economic: analiza comparativă.

Modificarea comportamentului consumatorului sub influența tehnologiilor informaționale și de comunicare.

Caracteristicile generale ale comportamentului producătorului în economia informațională. Modificarea funcțiilor comportamentului subiecților economici. Funcția utilității și funcția de producție în microeconomia informațională. Modelele consumului.

Antreprenoriatul în economia informațională. Schimbarea naturii firmei. Rețelele antreprenoriale ca modalitate de autoorganizare a businessului în condițiile de incertitudine. Efectul sinergetic al rețelei antreprenoriale.

Afaceri pe web (e-business; avantaje și dezavantaje). Corporația virtuală. Problemele cu care se confruntă e-businessului în R. Moldova.

Tema 8. Rolul statului în formarea economiei informaționale. E-legea și e-guvernarea (2 ore)

Liberalismul și dirijismul în reglementarea economiei contemporane. Reglementarea juridică a economiei informaționale. E-legea. Protecția drepturilor de proprietate privată în spațiul rețelei. Asigurarea securității informaționale la nivel global și național. Prevenirea pericolelor de utilizare a tehnologiilor informaționale și de comunicații în calitate de armă.

Identificarea utilizatorilor de informație prin Internet. Proiectul LUCID.

Rolul sectorului social-cultural în economia informațională. Participarea și finanțarea de către stat a proiectelor inovatoare de dezvoltarea a științei și educației.

Conceptul e-guvernării. Necesitatea și posibilitatea modificărilor în activitatea guvernului la etapa actuală. Principiile și nivelurile e-guvernării. Mecanismul formării e-guvernării și etapele lui.

Comunitarismul și democratizarea. E-democrația și democrația tradițională: analiza comparativă.

Politica de edificarea a societății informaționale în R. Moldova. Domeniile de intervenție a statului în realizarea obiectivelor strategice.

Tema 9. Modificarea politici electronice a statului în condițiile economiei informaționale (2 ore)

Modificarea sistemului creditar-monetar sub influența extinderii formelor electronice de schimb. Moneda electronică (e-money) și stadiile de dezvoltare a ei.

Mecanismul funcționării monedei electronice. Avantajele și dezavantajele utilizării monedei electronice. Impactul monedei electronice asupra masei monetare, multiplicatorul bancar și componentele pieței monetare. Moneda în rețea. Universalizarea și virtualizarea monedei contemporane.

Modificările în sectorul bancar. Internet-Banking. Tipurile de tranzacții bancare on-line.

Valoarea tranzacțiilor bancare on-line. Serviciile bancare electronice. Relațiile „Client-Bancă”. Sistemul electronic de plăți. Perspectivele dezvoltării băncilor electronice.

Politica fiscală în condițiile Internet-tehnologiilor. Impozitele și modificarea principiilor de impozitare. Problema impozitării tranzacțiilor și veniturilor în spațiul rețelei. Impozitele lui Tobin (Tobin taxes).

Tema 10. Formarea economiei informaționale și modalitățile de evaluare a nivelului ei în țările dezvoltate (2 ore)

Economia informațională (nouă economie): viziune sau realitate pentru țările dezvoltate.

Ipoteza lui R.Gordon. Efectul direct și efectul trecerii la tehnologiile informaționale.

Paradoxul productivității lui R.Solow. Indicele productivității muncii în țările industrial dezvoltate.

Posibilitățile și tendințe de evaluare a nivelului dezvoltării economiei informaționale.

Dificultățile de construire a unei baze comune de date la nivelul economiei naționale.

Evaluarea economiei informaționale în SUA. Evaluarea stării de pregătire electronică a țării (CID). Indicele de oportunitate TIC. Indicatorii Europa electronică (e-Europa). Indicele Noii Economii.

Modelele de bază a economiei informaționale: modelul de Est și cel de Vest. Modelul American. Trăsăturile de bază ale modelului European. Particularitățile modelului Chinez.

Tema 11. Economia informațională în R. Moldova: principiile formării și direcțiile strategice de dezvoltare (4 ore)

Model al R.Moldova de edificare a societății informaționale. Adoptarea și aplicarea experienței mondiale în condițiile R. Moldova. Specificul antrenării economiei naționale în procesul creării economiei informaționale.

Scopul, obiectivele și principiile de bază ale strategiei Naționale de Edificare a Societății Informaționale „Moldova Electronică”. Etapele creării societății informaționale în R. Moldova.

Evaluarea stării de pregătire electronică în R. Moldova. Analiza indicatorilor de grup: populația ocupată în domeniul informației și cunoașterii, globalizarea, dinamismul economic și competiția, tranziția spre o economie digitală, capacitatea de inovare tehnologică, comerțul electronic.

Probleme și oportunități ale implementării strategiei Naționale. Crearea infrastructurii informaționale. Perfecționarea sistemului legislației informaționale. Formarea culturii informaționale a populației.

Bibliografie:

1. Ghilic-Micu B., Stoica M. „e-Activități în societatea informațională”. Economică, București, 2001
2. Hîncu R. „Economia informațională: aspecte manageriale și investiționale”. Ed.ASEM, Chișinău, 2002
3. Badâr I., „Suportul inovațional al dezvoltării economice” Conferința Internațională științifico-practică „Problemele teoretice și practice ale economiei proprietății intelectuale” 24-25 noiembrie, Chișinău 2004.
4. Gaidric G., „Societatea informațională – o șansă de relansare a economiei Moldovei și de încadrare în lumea civilizată,
<http://Timpul.neonet.md/ro/consulting/readit/management/print/100102-01shtml>.
5. Molojen V.A., „Cu privire la tranziția Republicii Moldova spre o societate informațională.
www.registru.md/lsregistru/documente, rapoarte, referate, teze
6. Kevin Kelly „*New Rules for the New Economy. Tools and Resources*”. MIT Press, Cambridge, Massachusetts, 2000
7. Massuda I. „*The Information Society as post-industrial society*”. Tokio, 1980
8. Toffler A. „*The Third Wave*”. Ed.Politica, București, 1983
9. Galbraith J.K., „*The Industrial State*” 2nd. Ed.Boston, Houghton Mifflin, 1991. -p.585.
10. Rostow W.W., „*The world economy. History and prospect*” University of Texas, Press, 1978.
11. Иноземцев В. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы: Учебное пособие для студентов вузов. М., 2000.
12. Корнейчук Б.В. «*Информационная экономика*». СПб: ПИТЕР, 2006
13. Кастельс М. «*Информационная экономика, общество и культура*». М. 2000
14. Стрелец И.А. «*Сетевая экономика*». М., 2006
15. Супрун В.Д. «*Интеллектуальный капитал*». М., 2006
16. Стиглер Дж. Экономическая теория информации. Дж. Стиглер, Теория фирмы. Вехи экономической мысли. Вып.2. СПб, 1995.
17. Шишкан Н. «*Новая экономика и современные особенности рынка (методологический аспект)*». Кишинэу, 2008.
18. Шишкан Н. Современные социально-экономические мегатенденции. Кишинэу, 2005.
19. Хынку Р. Современная информационная экономика: этапы ее становления и специфика функционирования. Кишинев, 2007.

Surse electronice:

1. <http://www.e-gov.com/egovjournal>
2. <http://www.globalcrossing.com>
3. http://www.gov_affairs.senate.gov/egov
4. <http://www.intel.com/research/silicon/mooreslaw.htm>
5. <http://www.ipso.cec.be/Ecommerce>
6. <http://www.level3.com>
7. <http://www.nasdaq.com>
8. http://www.nua.ie/survezs/how_many_online/index.html
9. <http://www.oecd.org/dsti/sti/it/ec/act/sacher.htm/>
10. <http://www.ogit.gov.au/ica/icaindex.html>
11. <http://www.open.gov.uk/citu/gdirect/itndl.html>
12. <http://www.policyworks.gov/intergov>
13. <http://www.scr.gov.ru/Documents/Decree/2000/09-09.html>
14. <http://www.usinfo.state.gov/journals/itgic/1100/ijer/ijger1100.html>
15. <http://www.registru.md/lsregistru/documente,rapoarte,referate,teze>